

ŠE ENKRAT: Neukročena Sava

Ze v stari Avstriji so mislili, da se raz-
divjano Savo od Tacna do šentjakobske-
ga mostu ukroti enostavno tako, da se jo
vklene v kamnitno škarpno v kar najbolj
ravni strugi.

Pred več kakor sto leti so od Tacna
do mostu v šentjakobu — tako mi je pri-
povedoval moj oče, ki je bil tu domačin
— navozili na tisoče voz skal, napravili iz
vrhovja fašine, jih obtežili s temi skala-
mi in zgradili visoko kamnitno škarpno —
skoraj ravno tako kakor sedaj. Strugo so
kar se do zavrnanja, da bi voda čim hitre-
je odtekla.

Oče mi je pripovedoval, da so takrat
vsil tukajšnji kmetje, že od nekdaj doma-
čini na tej zemlji in ki so poznali muhe
reke Save, zmajevali z glavami, ko so vi-
deli, kako žolnirji hočejo ukrotiti Savo in
njene poplave.

Rekli so, če boste Savo zavrnali in jo
vkovali v ravno korito s škarpno, ji boste
s tem pospešili tok in povečali moč ruše-
nja, voda bo hitreje in močnejše drla in
s tem dobila ob kolikor večji višini ogrom-
no moč spodkopavanja gramoza, na kate-
rega so zgradili škarpno.

Dejali so, da je pač treba strugo urav-
nati, vendar jo precej razširili in sploh
uredili tako, kakor se urejajo hudour-
niki, ker Sava ima hudaourniški značaj in
vse značilnosti hitrih poplav, ki jasno ka-
žejo pravo pot ureditve.

Ce se hoče tok pospešiti, se mora na-
praviti kamnito oziroma betonsko korito
(ne samo bregove, temveč tudi dno) a is-
ločasno napraviti pragove da se velikana-
ska razdiralna moč vode zajezi, oziroma
zmanjša. Struga mora imeti stopničaste
bregove tako, da ima vodna gladina ob
poplavih (deževje, taljenje snega) široko
strugo, da nikdar ne more prestopiti bre-
gove.

Tako urejene struge sem videl marsikje
v tujini.

Se sam pomnim, kako je v začetku
prve svetovne vojne, ko je Sava narasla
nad običajno višino, v eni noči spodjedla
škarpno skoraj v celotni dolini urejene stru-
ge, odnesla skale in tako zamašila glavno
strugo, podrla bregove levo in desno in
začela ob vsaki večji povodnji trgati in
odnašati plodno zemljo nju in gozdov.

Mnenje takratnih prebivalcev je bilo
pravilno, tako se Savo ne bo nikoli ukro-
tilo za dalj časa.

Janko Škerlep,
Mala vas 39

K pripombam Janka Škerlepa iz Male
vasi daje Splošna vodna skupnost Ljub-
ljana-Sava tole pojasnilo:

Opis Save v omenjenem članku ustre-
ja njenemu sedanjemu stanju. Izvedena re-
gulacijska dela so v korist obrežnim z-m-
liščem in občanom, ne trdimo pa, da je
ta uspeh pripisati dolgim prekopom. To

tudi ni naše pravilo pri regulaciji Save ali
drugih rek in potokov. Kjer je mogoče,
naj bi se regulirana struga prilagojevala
naravnemu toku reke, s tem, da se koli-
kor mogoče ublažijo in izravnaajo njene
preostre vijuge. V obnovljeni in uravna-
ni strugi Save nad Tacnom in Črnučami
sledijo uravnanj savski odseki njenemu
naravnemu toku, s prej omenjenimi izboljš-
šavami. Ni pa to vsepovsod mogoče in je
treba računati, zaradi terenskega oblikova-
nja tudi z daljšimi prekopi. Pri tem mora
imeti struga hidravlično ugodnejši pre-
točni prerez z zadostno širokim dnom
struge, da se spravi hitrost in vlečna sila
vode do take meje, ki je najmanj nevar-
na za izpodkopavanje dna in zavarovane-
ga obrežja. Ni rečeno, da je Sava na re-
guliranih odsekih trajno ukročena, naspro-
tno, poudarjeno je, da se morajo kot vse-
povsod regulacijske zgradbe stalno in tre-
pno vzdrževati, da ne propadejo. Voda
je namreč živa sila, ki skuša odstraniti
vse, kar je ovira pri njenem naravnem to-
ku. Zato so poškodbe tem hujše, čim več-
krat in čim dalje se pojavljajo vode v ne-
primernih količinah in čim manj se skrbi
za vzdrževanje njene struge.

Kar se tiče tako imenovane avstrijske
regulacije Save, ima tov. Škerlep v mar-
sičem prav. Takrat se niso imeli dovolj za
to potrebnih izkušenj in so urejevali po-
toke in reke skoro zgolj iz računskih po-
gledov. Čim krajša je pot vode in čim
večja je njena hitrost, tem manjši je pre-
točni regulacijski prerez in stroški za re-
gulacijo. Skoro nič pa ni bila upoštevana
vlečna razdiralna sila vode, proti kateri
pa dno in obrežja Save niso bila dovolj
odporna. Tako je bila Sava regulirana med
Tacnom in šentjakobom in dalje navzdol
proti Kresnicam skoro izključno po pre-
dolgih prekopih s preozko strugo, obrežja
pa prešibko zavarovana. Zato ni čudno, da
so to regulirano Savo docela razdejale ve-
like vode že l. 1923. Poznejša popravila so
bila nezadostna, vzdrževanje pa slabo zla-
sti med drugo svetovno vojno. To žalost-
no dediščino skuša vodna skupnost spravi-
ti v red po svojih najboljših močeh, pri-
čemer se urejuje Sava z večjo širino dna
in boljšim zavarovanjem obrežja, ustre-
zno modelnim preizkusom.

Stopničasto oblikovanje brežin se že
dalj časa opušta. Bolje se obnesejo bre-
žine z blagim nagibom, ker nimajo lomnih
ploskev. Pri preizkuhih bregovih je treba
obrežna zemljišča zavarovati z visokovod-
nimi nasipi.

Ce je potrebno, tlakujemo dno in bre-
žino strug samo pri malih potokih. Zaradi
ogromnih sredstev, ki so za to potrebna,
pa pride ta način zavarovanja ali zabeto-
niranja struge v poštev le pri plovniha ka-
nalih, kjer plova krije stroške takšnega
zavarovanja.

Na stranskih pasovih Titove ceste so zakrpali luknje, ki so
predstavljale že resno nevarnost za promet. Krpanje »po-
časnega pasu« je naročila bežigradska občinska skupščina;
dela, ki jih izvaja ljubljansko Cestno podjetje, bodo veljala
okrog 10 milijonov starih dinarjev. Denar bo za zdaj
založila občina, dokler ne bo jasno, kdo je dolžan plačati
popravila na cesti I. reda. Vprašanje je namreč, če je
občina dolžna popravljati magistralno cesto, katero uniči-
jejo tovarnjaki iz vse Jugoslavije in tujine, ki sicer plaču-
jejo cestne takse, vendar občina od tega ne dobi ničesar.

Koristna pobuda

Na posvetovanju organizacij Zveze borcev iz glavnih jugoslovanskih mest
so se zanimali za muzejsko zbirko NOB na Črnučah

Po udeležbi na 5. izredni
skupščini mestne organizaci-
je ZZB Beograda so se 21.
maja sestali na posvet za-
stopniki organizacij borcev
vseh glavnih mest republik
in pokrajin. Pobuda za tak-
šen posvet je prišla iz Ljub-
ljane. Težišče razprave na
prvem takem posvetu je bilo
posvečeno reševanju stano-
vanjskih zadev. Beograd ima
pri okoli 105.000 članih še
okoli 3.000 upravičencev, ki
nimajo nobene druge možno-
sti do rešitve tega vprašanja
— razen iz sredstev sklada
za stanovanja borcev, ob ze-
lo strogih kriterijih za pra-
vico do dodelave stanovanja.
Naslednji posvet naj bi bil
v Skopju do konca leta. Za
ta posvet, naj bi gostitelj
(mestna organizacija Skopja)
pripravila analizo in svoje
izkušnje o dejavnosti organi-
zacij borcev v pripravah
splošnega ljudskega odpora;
pozneje pa naj bi se v Sara-
jevu pogovorili o izkušnjah
razvijanja tradicij NOB, s
posebno pozornostjo v delova-
nju sekcij (odborov) vojnihi
enot.

Zastopniki iz Ljubljane:
mestnega odbora (Taurer) in
občinskih iz Viča (Vrhovec)
in Bežigrada (Jurca) so po-
sredovali izkušnje o negova-
nju tradicij v našem mestu.
Pri tem ima posebno mesto
»Pohod po poteh tovarštva
in spominov« (ob čici okupi-
rane Ljubljane), ki po ude-
ležbi vse bolj postaja pohod
mladega rodu.

Posebno zanimanje in pri-
znanje je veljalo pobudi pri-

zadevnih članov komisije za
muzej NOB Črnuče, ki so s
posodobljenjem in tehnični-
mi pripomočki (magnetofon,
slušalke) uspeli pri obisko-
valcih muzejske zbirke zbudi-
ti zanimanje ob pogledu
ekspozitov — slediti razlago
posneto na magnetofonski
trak. Ker je mladina (zlasti
šolska) najštevilnejša pri
obiskih, je poslušanje razla-
ge njih vrstnikov za le-te še
tolikoj bolj privlačna. Pri
tem je pohvale vredno, da s
tem tudi mladega človeka
vključujemo v dejavnost. Tega
si mlad človek želi in prav
je, da so prizadevni posa-
mezniki, posebej Stane Ko-
man, temu znali pristihihiti.
Zastopniki iz drugih repub-
lik so takemu (na oko ma-
lemu teh. napredku) z vso
pozornostjo in pohvalo pri-
sluhali.

Posvetovanja se je udeležil
tudi Dušan Sekić, generalni
tajnik Zveznega odbora ZZBJ.
Pohvalil je pobudo za takš-
na posvetovanja. Izrekel je
pridržljivo ugotovitev, da se
naši borci o svojih proble-
mih vse premalo posvetuje-
jo; pojasnil je nekatera ne-
rešena vprašanja, med dru-
gim, da naj mironodopski vo-
jni invalidi, ki so že doslej
včlanjeni v organizacijah
VVI, v le-teh ostanejo, vse
dokler ne bi sami ustanav-
ljali svojih združenj ali se
odločili za priključitev neki
njim sorodni organizaciji.
Novi Statut le-teh več ne
vzveva v člane organizacije
ZZB NOVJ; apeliral je na
prisotne, naj posredujejo čim

PLAVALNA ŠOLA NA JEŽICI

Ze lani se je veliko kopalcev
navdušilo nad lepimi bazeni pri
Sternu. Zato je toliko bolj vredno
pohvaliti odločitev občinske zveze
za telesno kulturo, ki bo skupaj z
enim izmed ljubljanskih plavalnih
klubov, Ljubljano ali Ilirijo, pri-
redila sprva plavalne tečaje, po-
telej pa tudi sekcijo plavalnega kluba.

Janez Pavčič nam je to odločitev
takole pojasnil:
»Z začetkom sezone bo na kopa-
lišču pri Sternu čez cel dan kvali-
ficiran plavalni učitelj, ki bo del
dneva posvetil otrokom, del dneva
pa odraslim, ki bi se radi naučili
ali izpopolnili v plavanju. Učitelj
bo na bazenu ves dan in bo ne le
učil, marveč tudi pazil, hkrati naj
bi bil nekakšen kopalški mojster.
Eden izmed ljubljanskih klubov pa
bo po vsej verjetnosti postavil na
tem kopališču svojo sekcijo...«

Pa tudi Belinka letos ne bo os-
tala brez plavalnega učitelja. Da
otroci iz Nadgoric, Podgorice, pa
tudi Dola ne bi bili prikrajšani za
plavalni pouk, na Stern jim bo
slej ko prej predal, je sindikal-
na podružnica tovarne Belinka ob-
ljubila, da bo poskrbela za stro-
kovno vodstvo tudi na tem bazenu.
Tudi tu bo po vsej verjetnosti pla-
valni učitelj, ki bo najmlajše, pa
verjetno tudi starejše učil, kako
naj se ravna v mokrem elementu.
J. V.

Dan Ljubljancanov na Reki

Čigav je Dol pri Ljubljani?

Kot iz vseh ljubljanskih
občin so se tudi Bežigradčani
v lepem številu odzvali pova-
bilu na Reko. Ze v zgodnjem
jutranjem vlaku je bilo vese-
lo razpoloženje, ki pa le ni
moglo popolnoma prekriti
misli na Kmečko obcet. Ne-
kateri so se sicer delali rav-
nodušne, češ da so že poro-
čeni in da so se poročili
prav v Ljubljani.

Dobro razpoloženje je bli-
zu Postojne nekoliko pokva-
ril dež, toda bolj ko smo se
bližali Reki, manj je padal
in tam tudi prenehal. Popol-
dne je na Reki celo sijalo
sonce in tako prispevalo svoj
delež k četrtemu medseboj-
nemu obisku Ljubljancanov
in Rečanov.

Občinski odbor ZZB NOV
občine Ljubljana-Bežigrad je
med svoje člane porazdelil
51 voznih kart za obisk Re-
ke. Zasedli so vagon številka
9 in v enem kupeju sta bila
tudi 2 člana združenja bor-
cev NOV iz Dola pri Ljub-
ljani. Takole je povedal eden
izmed njih:

»Nihče se ni spomnil Dola
razen ZB. Le oni so nam po-
slali dve karti za na Reko,
čeprav imamo pri nas vse
osnovne družbeno politične
organizacije, ki so prav tako
kot ZB dobile določeno šte-
vilo voznih kart za svoje čla-
ne. Niti po sindikalni liniji v
tovarno JUB jih nismo pre-
jeli. In če ne bi bilo ZB, iz

našega konca ne bi nihče šel
na Reko.«

Reške organizacije so se
izredno potrudile, da smo se
imeli kar najbolje. Delegacijo
mestnega odbora ZZB NOV
je gostila delegacija reškega
združenja borcev NOV. Sleu-
pno so si dopolne ogledali
zgodovinsko znano Grobnič-
ko polje, ki je nekaj kilo-
metrov zadaj za Sušakom.
Leta 1942 so bili okupatorji
uničili vas Podhum. Postre-
lili so vse moške od 16 leta
naprej, ostale pa odgnali v
internacijo. V bližini te va-
si, v kateri je še videti po-
rušene hiše, so postavili ve-

ličasten spomenik, visok
kakšnih 40 metrov, na kate-
rem so izbokline v obliki šči-
tov za vsakega ustrelenega
Podhumčana. Otvoritev spo-
menika je bila naslednji dan,
v nedeljo 31. maja.

Popoldne so nas Rečani
vozili z dvema ladjama po
morju. Pristali smo ob obali,
nekaj deset kilometrov od
Reke pri čudovitem hotelu
»Uvala Scota, kjer smo se za-
bavali do povratka na Reko.
Ljubljanski dan na Reki bo
gotovo vsem izletnikom ostal
v prijetnem spominu.

S. K.

Najboljši RK Stadion

S tekmovanja ekip prve pomoči na območju
Ljubljane

Sredi maja je Mestni od-
bor RK skupaj z upravo na-
rodne obrambe organiziral v
okviru ljubljanskega mesta
tekmovanje ekip RK za nu-
denje prve pomoči. Tekmo-
vanja se je udeležilo 23 ekip
iz vseh občin, skupaj pa je
nastopilo 138 ljudi.

Na odlično organiziranem
tekmovanju ki se je odvijalo
v telovadnici na Taboru
— ekipe so morale pokazati
teoretično in praktično zna-
nje — je zmagala občinska
ekipa RK iz Šiške (92 točk),

druga je bila ekipa civilne
zaščite KS Hinko Smrekar
iz Šiške, tretja pa ekipa ci-
vilne zaščite KS Kozarje iz
Viča.

Iz naše občine se je tega
zanimivega in koristnega tek-
movanja udeležilo pet ekip.
Najboljša je bila ekipa civil-
ne zaščite KS Stadion, ki je
zbrala 82 točk, druga je bila
II. ekipa iz Savskega naselja
z 78 točkami, tretja pa I.
ekipa Savsko naselje z 72
točkami.

N. L.

Resnici na ljubo

Odgovor na zapis »Sladka gostilna greni življenje«

V našem listu z dne 24. 4. 1970
je bil objavljen članek pod naslo-
vom »Sladka gostilna, greni živ-
ljenje«. Članek me je obdelal, na
kraj pa se korajžno ni podpisal
in ostal v ilegali. Toda pred štiri-
desetimi leti ni bil v ilegali.

Poglejmo malo nazaj. Postavil
sem hišo v ulici Pohorskega bata-
ljona in seveda to že od vsega za-
četka nekaterim ni bilo po godu,
ker so s tem zgubili razkošne vrto-
ve. Seveda gradnja ni bila črna.
Kot borec — invalid sem imel vso
potrebno dokumentacijo od občinske
skupščine (lokacijsko dovoljenje,
gradbeno dovoljenje z vsemi prilo-
gami in soglasji, torej vse legalno).
Na osnovi vseh dokumentov sem
prišel z gradnjo v lastni režiji. Ob-
čan, ki je okusil gradnjo v lastni
režiji ve, kakšno so to sladkosti.
Nekateri seveda zavidajo hišo, pri-
pravljeni pa niso žrtvovati svojega
časa.

Torej, prišel sem z delom. Pois-
kal sem pri gradbenem podjetju
buldozer in buldozerista. Prišla sva
na parcelo, da bi pričela z delom.
Ko je pričel z oranjem, se je nabralo
nekaj občanov, ki so opazovali de-
lo buldozerista. Toda ... stop ...
kaj se dogaja? Videli so me, da

sem bil pri buldozeristu, in mu
dajal napotke. Seveda to je bilo
usodno. Ze so proti meni leteli
kamni, iz nekega dvorišča pa je
priletela ženska z vilami v rokah
in letela proti buldozeristu. Med
potjo ga je zmerjala, češ, da naj
izgine. Buldozerist je precenil si-
tuacijo in obrnil buldozer proti
ženi, katere se je odmaknila.
Medtem sem jaz hotel posredovati,
toda na žalost, da bi se izognil
še hujšemu incidentu, sem pobe-
gnil. O tem sem takoj obvestil Ob-
činsko skupščino. Da se je delo na-
daljevalo, je morala posredovati
Milica.

Zaprosil sem za gostinsko obrt,
za kar sem tudi dobil dovoljenje,
ker je lokal odgovarjal za tovrstno
obrt na osnovi dokumentov, katere
sem predložil. Sicer bi se pisec te-
ga neodgovornega članka lahko tu-
di pozanimal pri pristojnih orga-
nih, če bi stvar precejval objektiv-
no.

Res je, da se gosti ustavljajo
s svojimi vozili ob cesti ali pa na
prostoru, ki je prazen, res pa je
tudi, da stoji avtomobil celo na
cesti, kar imajo seveda pravico,
saj ni znaka prepovedano parki-
rati. Sicer pa je to stvar promet-
nih organov. Jasno pa je, da bo

še več parkiranja na cesti, kajti
nakup avtomobilov je hitrejši kot
pa gradnja garaž.

Članek skoraj žaljivo primerja,
kako bi bilo če bi npr. »Krojaški
mojster odprl slaščičarno...« V
tem primeru žaljivo, ker misli
mene, v isti sapi pa je pozabil,
da se je to dogajalo in se še do-
gaja. Ni rečeno, da bi vodja go-
stinstva, obrata, zdruge, podjet-
ja moral biti strokovnjak, važno
je, da je sposoben organizator, za
strokovno delo pa ima strokovno
sodelavce. V mojem primeru pa
imam gostinsko kot slaščičarsko
kvalifikacijo, od česar je odvisno
tudi moje dovoljenje za opravlja-
nje gostinske obrti.

Resnici na ljubo moram prisa-
ti, da je bil lekal odprt večkrat
češ določeno uro. To je pa razum-
ljivo, saj se prazniki kot Novo le-
to, pust, 8. marec in drugi večkrat
potegnejo v noč in se že tradici-
onalno slavi, in upam, da tudi pi-
sec ni šel zgodaj spat. Mislim pa,
da je tudi pisceva hiša napadno
locirana saj ga verjetno tudi av-
tomobil v nočnih urah motijo.

JOZE NUČIČ,
Ulica Pohor, bataljona 139